

ПОЛТАВСЬКА ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра терапії імені професора П. І. Локеса

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри

 Надія ДМИТРЕНКО

« 2 » 09 2024 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

(обов'язкова навчальна дисципліна)

Ветеринарна токсикологія

освітньо-професійна програма Ветеринарна медицина

спеціальність 211 Ветеринарна медицина

галузь знань 21 Ветеринарна медицина

освітній ступінь магістр

факультет ветеринарної медицини

Полтава

2024-2025 н. р.

Робоча програма навчальної дисципліни Ветеринарна токсикологія для здобувачів вищої освіти за освітньо-професійною програмою Ветеринарна медицина спеціальності 211 Ветеринарна медицина.

Мова викладання державна

Розробник: Кравченко Сергій, доцент кафедри терапії імені професора П. І. Локеса,
к. вет. н., доцент

« 2 » 09 2024 року

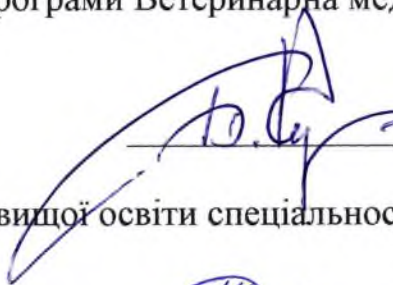
Розробник Сергій КРАВЧЕНКО

Схвалено на засіданні кафедри терапії імені
професора П. І. Локеса

Протокол від 2 вересня 2024 р. № 1

Погоджено гарантом освітньої програми Ветеринарна медицина

« 02 » вересня 2024 року

 Борис КИРИЧКО

Схвалено головою ради з якості вищої освіти спеціальності Ветеринарна медицина

 Надія ДМИТРЕНКО

Протокол від 2 вересня 2024 р. № 1

1. Опис навчальної дисципліни

Елементи характеристики	Денна форма навчання
Загальна кількість годин	90
Кількість кредитів	3,0
Місце в індивідуальному навчальному плані здобувача вищої освіти	обов'язкова
Рік навчання (шифр курсу)	4 211ВЕТ_мд_2021
Семестр	8
Лекції (годин)	16
Лабораторні (годин)	26
Самостійна робота (годин)	48
Форма семестрового контролю	залік

2. Мета вивчення навчальної дисципліни

Надати теоретичних знань й практичних навичок з питань: безпечного та ефективного застосування засобів захисту тварин; методів профілактики негативного впливу токсичних речовин на організм продуктивних тварин, у т.ч. птахів, риби та бджіл; діагностики отруєння тварин пестицидами, кормовими добавками, отруйними рослинами, мікотоксинами тощо; сучасних методів лікування тварин за їх отруєння; ветеринарно-санітарної експертизи в разі отруєння тварин.

3. Передумови для вивчення навчальної дисципліни

Перелік дисциплін, які передують її вивченню відповідно до структурно-логічної схеми освітньо-професійної програми: цитологія, гістологія; ембріологія; патологічна фізіологія; біохімія з основами фізичної та колоїдної хімії; латинська мова; хімія; ветеринарна фармакологія; клінічна діагностика хвороб тварин; гігієна тварин; годівля тварин та основи кормовиробництва.

4. Компетентності

Загальні:

- ЗК 1 здатність до абстрактного мислення, аналізу і синтезу;
- ЗК 3 здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях;
- ЗК 11 здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт;
- ЗК 12 прагнення до збереження навколишнього середовища;
- ЗК 13 здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями;
- ЗК 14 здатність приймати обґрунтовані рішення.

Фахові:

ФК 2 здатність використовувати інструментарій, спеціальні пристрої, прилади, лабораторне обладнання та інші технічні засоби для проведення необхідних маніпуляцій під час виконання професійної діяльності;

ФК 4 здатність проводити клінічні дослідження з метою формулювання висновків щодо стану тварин чи встановлення діагнозу;

ФК 5 здатність застосовувати методи і методики патологоанатомічної діагностики хвороб тварин для встановлення остаточного діагнозу та причин їх загибелі;

ФК 7 здатність організовувати і проводити лабораторні та спеціальні діагностичні дослідження й аналізувати їх результати;

ФК 13 здатність розробляти стратегії профілактики хвороб різної етіології

ФК 22 здатність визначати поживність кормів, норми годівлі тварин при різних продуктивності; складати повноцінні раціони, відбирати середню пробу кормів для аналізу та готувати корми для аналізу, оцінювати якість кормів.

5. Програмні результати навчання

ПРН 1 знати і грамотно використовувати термінологію ветеринарної медицини;

ПРН 3 установлювати зв'язок між клінічними проявами захворювання та результатами лабораторних досліджень;

ПРН 5 збирати анамнестичні дані під час реєстрації та обстеження тварин, знаходити рішення щодо вибору ефективних методів діагностики, лікування та профілактики хвороб тварин.

Програмний результат навчання	Очікувані результати навчання навчальної дисципліни
ПРН 1	знати основні поняття ветеринарної токсикології
	грамотно використовувати термінологію ветеринарної для встановлення діагнозу на отруєння тварин
ПРН 3	володіти основними прийомами аналізу клінічних проявів отруєння та результатів лабораторних досліджень
ПРН 5	на основі анамнестичних даних передбачати попередній діагноз на отруєння тварин
	знаходити рішення щодо вибору ефективних методів діагностики отруєнь тварин
	знаходити рішення щодо вибору ефективних методів лікування та профілактики хвороб тварин

6. Методи навчання і викладання

Методи навчання: МН 1. Словесні методи: лекція; розповідь-пояснення; інструктаж. МН 2. Наочні методи: ілюстрування; демонстрування; спостереження. МН 3. Практичні методи: лабораторні роботи; робота з навчально-методичною літературою. МН 4. Комп'ютерні і мультимедійні методи: комп'ютерне тестування (у разі дистанційного навчання).

7. Програма навчальної дисципліни

Тема 1. Загальна токсикологія.

Завдання та об'єкти ветеринарної токсикології. Заходи безпеки. Історія розвитку токсикології. Розкриття змісту та об'єктів ветеринарної токсикології, опис основних аспектів історії токсикології, заходи безпеки за токсикологічних досліджень. Токсикодинаміка та токсикокінетика. Токсикометрія отруйних речовин. Відбір патологічного матеріалу, кормів та води для хіміко-токсикологічних досліджень. Попередній токсикологічний аналіз досліджуваного матеріалу. Загальні правила ВСЕ (ветеринарно-санітарної експертизи) продуктів харчування у разі отруєнь тварин. Хіміко-біологічна та патохімічна класифікація отрут.

Тема 2. Токсикологія пестицидів.

Вивчення токсикодинаміки пестицидів, класифікація окремих груп. Токсикологія фосфорорганічних та хлорорганічних сполук. Токсикологія похідних фенолу та синтетичних піретроїдів. Токсикологія гербіцидів та регуляторів росту рослин. Токсикологія карбаматів (похідних сечовини). Токсикологія зооцидів різних груп. Особливості токсикодинаміки у теплокровних шкідників (гризунів), перспективи дератизації.

Тема 3. Токсикологія мінеральних сполук та преміксів.

Токсикологія карбаміду і солей амонію. Токсикологія сполук важких металів. Токсикологічна характеристика сполук кадмію, селену. Отруєння тварин фтором та арсеном. Отруєння тварин кухонною сіллю.

Тема 4. Фітотоксикози, мікотоксикози, отрути тваринного походження.

Токсичні процеси при вживанні отруйних рослин. Клініка та патологоанатомічні зміни. Отруєння тварин рослинами, що містять тіо-, ціаноглікозиди та похідні кумарину. Отруєння тварин рослинами, що порушують вуглеводний обмін. Принципи порушення вуглеводного обміну у свійських тварин, обмін азоту. Отруєння нітратами та нітритами. Мікотоксикози тварин. Отрути тваринного походження.

Тема 5. Токсикологія бойових отруйних речовин.

Історія бойових отруйних речовин. Сучасні бойові отруйні речовини. Токсикологічна та етична характеристика бойових отруйних речовин в розрізі міжнародного законодавства. Перша допомога за отруєння бойовими отруйними речовинами.

Структура (тематичний план) навчальної дисципліни

Назви тем	Кількість годин			
	усього	у тому числі		
		л	лаб.	с.р.
Тема 1. Загальна токсикологія.	16	2	4	10
Тема 2. Токсикологія пестицидів.	20	4	6	10
Тема 3. Токсикологія мінеральних сполук та преміксів.	20	4	6	10
Тема 4. Фітотоксикози, мікотоксикози, отрути тваринного походження.	18	4	6	8
Тема 5. Токсикологія бойових отруйних речовин.	16	2	4	10
Усього годин	90	16	26	48

8. Теми лабораторних занять

Номер теми	Назва теми	Кількість годин
Тема 1	Заходи безпеки. Техніка безпеки при роботі у токсикологічній лабораторії. Загальні вимоги при роботі з хімічними речовинами. Відбір патологічного матеріалу для хіміко-токсикологічних досліджень	2
	Відбір проб кормів та води для токсикологічних досліджень. Попередній токсикологічний аналіз досліджуваного матеріалу.	2
Тема 2	Діагностування отруєнь тварин синтетичними піретроїдами.	2
	Діагностування отруєнь тварин похідними сечовини.	2
	Діагностування отруєнь зооцидами, що мають антикоагулюючу дію.	2
Тема 3	Токсикологічна характеристика сполук алюмінію, кобальту.	2
	Визначення сполук амонію у вмісті рубця.	2
	Виявлення кухонної солі в комбікормі та вмісту шлунку тварин.	2
Тема 4	Діагностика отруєнь рослинами, що містять алкалоїди та фотосенсибілізуючі речовини.	2
	Отруєння тварин рослинами, що містять тіо-, ціаноглікозиди та похідні кумарину.	2
	Визначення нітратів та нітритів у кормах	2
Тема 5	Рецептурні прописи на деякі антидотні та лікарські засоби при отруєннях тварин.	2
	Діагностика отруєння тварин бойовими отруйними речовинами.	2
	Разом	26

9. Теми самостійної роботи

Номер теми	Назва теми	Кількість годин
Тема 1	Історія розвитку токсикології.	4
	Загальні правила ВСЕ продуктів харчування у разі отруєнь тварин.	4
	Хіміко-біологічна та патохімічна класифікація отрут	2
Тема 2	Діагностика отруєнь тварин ХОС та ФОС. Засоби терапії.	3
	Токсико-гігієнічна характеристика піретроїдів.	3
	Токсикологія карбаматів	2
	Похідні кумарину та фосфіду алюмінію.	2
Тема 3	Токсикологічна характеристика сполук кадмію, селену.	4
	Терапія у разі отруєння карбамідом.	4
	Отруєння тварин кухонною сіллю.	2
Тема 4	Лікування тварин у разі отруєння алкалоїдами.	2
	Отруєння тварин рослинами, що містять тіо-, ціаноглікозиди та похідні кумарину.	2
	Діагностика отруєнь нітратами та нітритами.	2
	Отрути тваринного походження.	2
Тема 5	Діагностика отруєння тварин бойовими отруйними речовинами.	10
	Разом	48

10. Індивідуальні завдання

Індивідуальні завдання є однією з форм організації навчального процесу. У навчальному навантаженні на 2024–2025 н.р. виконання індивідуальних завдань з навчальної дисципліни «Ветеринарна токсикологія» не передбачено.

11. Оцінювання результатів навчання

Програмні результати навчання	Форми контролю
ПРН 1 знати і грамотно використовувати термінологію ветеринарної медицини	Дискусія за матеріалом лекцій; виконання завдань лабораторних робіт; колоквіум; виконання завдань самостійної роботи (опитування)
ПРН 3 установлювати зв'язок між клінічними проявами захворювання та результатами лабораторних досліджень	Дискусія за матеріалом лекцій; виконання завдань лабораторних робіт; колоквіум; виконання завдань самостійної роботи (опитування)
ПРН 5 збирати анамнестичні дані під час реєстрації та	Дискусія за матеріалом лекцій; виконання завдань лабораторних робіт;

обстеження тварин, знаходити рішення щодо вибору ефективних методів діагностики, лікування та профілактики хвороб тварин	колоквіум; виконання завдань самостійної роботи (опитування)
--	--

Критерієм успішного навчання є досягнення здобувачем вищої освіти мінімальних порогових рівнів оцінок за кожним запланованим результатом навчання.

Схема нарахування балів з навчальної дисципліни

Назва теми	Форми контролю результатів навчання здобувачів вищої освіти				Разом
	Дискусія за матеріалом лекцій	Виконання завдань лабораторних робіт	Виконання завдань самостійної роботи (опитування)	колоквіум (опитування)	
Тема 1 Загальна токсикологія.	1	4	4	9	18
Тема 2. Токсикологія пестицидів.	2	6	4	9	21
Тема 3 Токсикологія мінеральних сполук та преміксів.	2	6	4	9	21
Тема 4. Фітотоксикози, мікотоксикози, отрути тваринного походження.	2	6	4	9	21
Тема 5. Токсикологія бойових отруйних речовин.	1	4	5	9	19
Разом	8	26	21	45	100

▪ *дискусія за матеріалом лекцій (0-1);*

Бали	Здатність здобувача
0	відсутність ЗВО на лекції.
1	ЗВО відтворює терміни з навчальної дисципліни, вміє установлювати зв'язок між клінічними проявами захворювання та результатами лабораторних досліджень, знаходити рішення щодо вибору ефективних методів діагностики, лікування та профілактики хвороб тварин

▪ *виконання завдань лабораторних робіт (0-2);*

Бали	Здатність здобувача
0	відсутність ЗВО на лабораторному занятті та не виконання завдань.
1	виконання завдань лабораторного заняття з відтворенням термінології вміє

	установлювати зв'язок між клінічними проявами захворювання та результатами лабораторних досліджень
2	повне виконання завдань лабораторного заняття з вільним відтворенням термінології вміє установлювати зв'язок між клінічними проявами захворювання та результатами лабораторних досліджень, знаходити рішення щодо вибору ефективних методів діагностики, лікування та профілактики хвороб тварин

▪ **виконання завдань самостійної роботи (опитування) для тем 1-4 (0-4);**

Бали	Здатність здобувача
0	не виконання завдань самостійної роботи.
1	виконання завдань самостійної роботи з частковим відтворенням термінології вміє установлювати зв'язок між клінічними проявами захворювання та результатами лабораторних досліджень
2	виконання завдань самостійної роботи з відтворенням термінології, ЗВО вміє установлювати зв'язок між клінічними проявами захворювання та результатами лабораторних досліджень, частково знаходити рішення щодо вибору ефективних методів діагностики, лікування та профілактики хвороб тварин
3	неповне виконання завдань самостійної роботи з відтворенням термінології та, ЗВО вміє встановлювати зв'язок між клінічними проявами захворювання та результатами лабораторних досліджень, знаходити рішення щодо вибору ефективних методів діагностики, лікування та профілактики хвороб тварин
4	повне виконання завдань самостійної роботи з вільним відтворенням термінології, ЗВО вміє установлювати зв'язок між клінічними проявами захворювання та результатами лабораторних досліджень, знаходити рішення щодо вибору ефективних методів діагностики, лікування та профілактики хвороб тварин

▪ **виконання завдань самостійної роботи (опитування) для теми 5 (0-5);**

Бали	Здатність здобувача
0	не виконання завдань самостійної роботи.
1	виконання завдань самостійної роботи з частковим відтворенням термінології вміє установлювати зв'язок між клінічними проявами захворювання та результатами лабораторних досліджень
2	виконання завдань самостійної роботи з відтворенням термінології, ЗВО вміє установлювати зв'язок між клінічними проявами захворювання та результатами лабораторних досліджень, частково знаходити рішення щодо вибору ефективних методів діагностики, лікування та профілактики хвороб тварин
3	часткове виконання завдань самостійної роботи з відтворенням термінології та, ЗВО вміє встановлювати зв'язок між клінічними проявами захворювання та результатами лабораторних досліджень, знаходити рішення щодо вибору

	ефективних методів діагностики, лікування та профілактики хвороб тварин
4	неповне виконання завдань самостійної роботи з вільним відтворенням термінології, ЗВО вміє установлювати зв'язок між клінічними проявами захворювання та результатами лабораторних досліджень, знаходити рішення щодо вибору ефективних методів діагностики, лікування та профілактики хвороб тварин
5	повне виконання завдань самостійної роботи

▪ **контрольне опитування студентів (колоквіум) (0-9);**

Бали	Здатність здобувача
0	ЗВО не відповідає на поставлені запитання;
1	студент володіє теоретичним матеріалом дещо вищим за початковий та не володіє спеціальною термінологією і поняттям про моніторинг хвороб та захист довкілля
2	ЗВО відтворює частину теоретичного матеріалу, частково володіє спеціальною термінологією і поняттям про моніторинг хвороб та захист довкілля.
3	ЗВО відтворює значну частину теоретичного матеріалу, володіє спеціальною термінологією вміє установлювати зв'язок між клінічними проявами захворювання та результатами лабораторних досліджень.
4	ЗВО узагальнює отримані знання, володіє більшістю спеціальних термінів, частково усвідомлює поняття про моніторинг хвороб та захист довкілля, неповне виконання завдань самостійної роботи з вільним відтворенням термінології, володіє початковими вміннями установлювати зв'язок між клінічними проявами захворювання та результатами лабораторних досліджень, знаходити рішення щодо вибору ефективних методів діагностики, лікування та профілактики хвороб тварин
5	ЗВО узагальнює отримані знання, володіє більшістю спеціальних термінів, неповне виконання завдань самостійної роботи з вільним відтворенням термінології, вміє установлювати зв'язок між клінічними проявами захворювання та результатами лабораторних досліджень
6	ЗВО узагальнює отримані знання, розкриває зміст питань, володіє термінологією з окремими неточностями, має поняття про моніторинг поширення хвороб та захист довкілля, вміє установлювати зв'язок між клінічними проявами захворювання та результатами лабораторних досліджень
7	ЗВО узагальнює отримані знання, ґрунтовно розкриває зміст питань, володіє термінологією з окремими неточностями, неповне виконання завдань самостійної роботи з вільним відтворенням термінології, вміє установлювати зв'язок між клінічними проявами захворювання та результатами лабораторних досліджень, знаходити рішення щодо вибору ефективних методів діагностики, лікування та профілактики хвороб тварин
8	ЗВО узагальнює отримані знання, ґрунтовно розкриває зміст питань, володіє термінологією, має поняття про моніторинг поширення хвороб та

	захист довкілля, вміє установлювати зв'язок між клінічними проявами захворювання та результатами лабораторних досліджень, частково знаходити рішення щодо вибору ефективних методів діагностики, лікування та профілактики хвороб тварин
9	ЗВО вільно володіє матеріалом, в повній мірі відтворює спеціальну термінологію, вільно орієнтується у поняттях моніторингу поширення хвороб тварин та захисту довкілля від біологічного забруднення, неповне виконання завдань самостійної роботи з вільним відтворенням термінології, вміє установлювати зв'язок між клінічними проявами захворювання та результатами лабораторних досліджень, знаходити рішення щодо вибору ефективних методів діагностики, лікування та профілактики хвороб тварин

12. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачене при вивченні навчальної дисципліни

Засоби навчання: клінічно здорові та тематично хворі тварини, інструменти для клінічної діагностики, ваги лабораторні, різноваги, фарфорові ступки, пакети, колби на 100 мл, термометри, шпателі, флакони, пробки гумові, мірна колба, мірний циліндр, лійки, марля, вата, дистильована вода, мірний циліндр, колби плоскодонні, піпетки, штатив, пробірки лабораторні, зливна чашка, пінцет, хімічні реактиви, фонендоскоп, секундомір, годинник, гумова пляшка, носові фіксаційні щипці, біологічний матеріал, електрична плитка, чашка Петрі, штатив, калькулятор.

Перелік інструментів, обладнання та програмного забезпечення, необхідного для вивчення навчальної дисципліни, забезпечує навчально-наукова лабораторія терапії.

13. Політика навчальної дисципліни

Щодо термінів виконання та перескладання:

Усі завдання, передбачені програмою, мають бути виконані у встановлений термін.

Порядок повторного проходження контрольних заходів урегульовано Положенням про організацію освітнього процесу в ПДАУ, Положенням про оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти в ПДАУ. Здобувач вищої освіти, який одержав під час екзаменаційної сесії незадовільну оцінку або не був допущений до семестрового контролю, ліквідує підсумкову академічну заборгованість. Повторне проходження контрольного заходу для ліквідації підсумкової академічної заборгованості допускається не більше двох разів із кожної навчальної дисципліни: один раз викладачеві, другий – комісії, яку формує декан факультету, за участю викладачів відповідної кафедри. Отримана оцінка у разі другого повторного проходження контрольного заходу є остаточною. Повторне проходження контрольного заходу для підвищення позитивної оцінки з навчальної дисципліни здійснюється тільки один раз із дозволу першого проректора на підставі заяви здобувача вищої освіти, яку візує завідувач відповідної кафедри та декан факультету.

Щодо академічної доброчесності:

Політика, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності регламентується Положенням про організацію освітнього процесу в ПДАУ, Положенням про систему внутрішнього забезпечення якості вищої освіти в ПДАУ, Положенням про запобігання та виявлення академічного плагіату в ПДАУ, Кодексом академічної доброчесності ПДАУ, Положенням про групу сприяння академічній доброчесності ПДАУ. На факультеті функціонує Комісія з академічної доброчесності, яка здійснює загальний моніторинг та контроль за дотримання норм та принципів академічної доброчесності усіма учасниками освітнього процесу.

Здобувачі освіти дотримуються академічної доброчесності шляхом: - самостійного виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання, атестації; - роблять посилання на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; - дотримуються норм законодавства про авторське право і суміжні права; - надають достовірну інформацію про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації.

У разі виявлення викладачем при виконанні завдань із навчальної дисципліни випадків списування, інших проявів академічної недоброчесності, здобувач вищої освіти отримує «0» балів і повинен повторно їх виконати.

Щодо відвідування занять:

Відвідування занять є обов'язковим.

Щодо зарахування результатів неформальної/інформальної освіти:

На здобувача вищої освіти поширюється право про визнання результатів навчання, набутих у неформальній та інформальній освіті. Визнання результатів навчання відбувається із врахуванням тематики, змісту та результатів навчання навчальних дисциплін освітньої програми. Навчальна дисципліна може бути перезарахованою як повністю, так і частково (окрема тема, завдання тощо). Порядок перезарахування результатів неформальної та інформальної освіти регламентовано Положенням про порядок визнання результатів навчання, здобутих у неформальній та інформальній освіті, здобувачами вищої освіти ПДАУ.

Щодо оскарження результатів оцінювання:

Результат оцінювання оскаржується не пізніше наступного робочого дня після його оголошення. Для оскарження результату оцінювання здобувач вищої освіти звертається з письмовою заявою до декана факультету. Заяву щодо оскарження результатів оцінювання розглядає апеляційна комісія, сформована розпорядженням декана факультету. Результатом розгляду апеляції є прийняття апеляційною комісією одного з двох рішень: – попередня оцінка знань здобувача вищої освіти відповідає рівню досягнення результатів навчання здобувача з відповідного освітнього компонента і не змінюється; – попередня оцінка знань здобувача вищої освіти не відповідає рівню досягнення результатів навчання здобувача з відповідного освітнього компонента, здобувач заслуговує іншої оцінки.

14. Рекомендовані джерела інформації

Основні

1. Ветеринарна токсикологія : підручник / Куцан О.Т. та ін. Київ : НУБіП України, 2022. 413 с.
2. Духницький В. Б. Клінічна ветеринарна токсикологія : навч. посіб. Київ : НУБіП України, 2024. 215 с.
3. Корнієнко В. І., Пономаренко О. В., Ладогубець О. В., Гаркуша І. В., Дученко К. А. Загальна токсикологія: навчально-методичний посібник з вивчення ветеринарної токсикології. Харків: РВВ ХДЗВА, 2020. 112 с.
4. Козловські Т. Ф., Никифорова О. О. Загальна токсикологія: Теоретичні аспекти: навчальний посібник. Кременчук : КрНУ, 2016. 150 с.
5. Ветеринарна мікотоксикологія / Духницький В. Б. та ін. Навчальний посібник. Київ, 2010. 184с.
6. Ветеринарна токсикологія / Хмельницький Г. О. та ін. Київ : Аграрна освіта, 2012. 352с
7. Berny P. Queffelec S. Guide pratique de toxicologie clinique veterinaire *Med'com*. Paris, 2014. 351 p.
8. Plumlee K. Clinical veterinary toxicology. Mosby, 2004. 477 p.
9. Ветеринарна мікотоксикологія: навчальний посібник / В.Б. Духницький, Г.О. Хмельницький, Г.В. Бойко, В.Д.Іщенко. Київ, 2010. 203 с.
10. Лабораторна ветеринарна токсикологія: навч. посібник / В. І. Левченко, А. В. Розумнюк, Ю. М. Новожицька та ін. Біла Церква, 2012. 216 с.
11. Ветеринарна токсикологія: Методичні вказівки для забезпечення самостійної роботи студентів факультету ветеринарної медицини з модуля “Отруєння нітратами та нітритами” / В. І. Левченко, Г. О. Щуревич, О. В. Чуб та ін. Біла Церква, 2004. 12 с.

Допоміжні

1. Лабораторна ветеринарна токсикологія : навчальний посібник / Левченко В. І. та ін. Біла Церква, 2012. 216 с.
2. Система контролю якості кормів та продукції тваринництва за показниками вмісту мікотоксинів : наук. метод рекомен. / Хмельницький Г. О. та ін. Київ : Видав. центр НАУ, 2006. 28с.
3. Токсикологія фосфорорганічних сполук. Методичні рекомендації / П. І. Локес та ін. Полтава: РВВ ПДАА, 2010. 35 с.
4. Токсикологія хлорорганічних сполук. Методичні рекомендації / П. І. Локес та ін. Полтава: РВВ ПДАА, 2010. 55 с.
5. Основи дозування лікарських речовин методичні рекомендації. П. І. Локес та ін. Полтава: РВВ ПДАА, 2010. 50 с.
6. Отруєння тварин хлоридом натрію / П. І. Локес та ін. Полтава: РВВ ПДАА, 2012. 15 с.
7. Методичні вказівки по виконанню курсової роботи із дисципліни “Ветеринарна токсикологія” для студентів 4 курсу (освітньо-кваліфікаційного рівня “Бакалавр” методичні вказівки / П. І. Локес та ін. Полтава: РВВ ПДАА, 2012. 21 с.
8. Кравченко С., Канівець Н., Бурда Т. Біологічна зброя – загроза сьогодення. Сучасні проблеми біобезпеки в Україні: матеріали III Всеукраїнської науково-практичної Інтернет-конференції, 21–22 травня, 2020 р. Полтава, 2020. С. 32–34.

9. Кравченко С. О., Локес-Крупка Т. П., Бурда Т. Л. Лікування собак за отруєнь бродифакумом. Науково-практична конференція професорсько-викладацького складу : зб. наук. праць професорсько-викладацького складу академії за підсумками науково-дослідної роботи в 2019 році, 22–23 квіт., 2020 р. Полтава : РВВ ПДАА, 2020. С. 366–368. 21. Kulynych S. M., Kabluchka A. P., Petrenko M. O., Kravchenko S. O., Kanivets N. S. Biochemical properties of microscopic fungi cultures isolated from injured keroid formations of skin. *World of Medicine and Biology*. 2018. №2(64). P. 204-208. DOI:10.26724/2079-8334-2018-2-64-204-208.
10. Ksyonz I.M, Zezekalo V.K, Peredera S.B, Shcherbakova N.C, Peredera Zh.O, Kone M.S, Rak T.M, Kravchenko S.O, Kanivets N.S. Chlamydial infection monitoring within wild mammals in Ukraine. *World of Medicine and Biology*. 2019. № 1(67). P. 227-32. DOI: 10.26724/2079-8334-2019-1-67-227.
11. Kulynych S.M., Bublyk O.O., Yurchenko I.I., Panasova T.G., Omelchenko G.O., Kravchenko S.O., Lokes-Krupka T. Efficiency of intravascular laser blood irradiation in cattle with inflammatory surgical pathology. *World of Medicine and Biology*. 2019. №1(67). P. 216-221. DOI:10.26724/2079-8334-2019-1-67-216.
12. Kyrychko B., Zvenihorodska T., Kravchenko S., Kyrychko O., Semirenko V. Clinical and morphological justification of the treatment of purulonecrotic lesion in deep structures of limb distal segment in pig: Case report. *Arquivo Brasileiro de Medicina Veterinaria e Zootecnia*. 2020. V. 72 (6). P. 2239–2244. DOI: 10.1590/1678-4162-12091
13. Кручиненко, О. В., Михайлютенко, С. М., Клименко, О. С., & Кравченко, С. О. (2024). Визначення важких металів у свіжовиловленій рибі з річки Дніпро (Україна). *Scientific Progress & Innovations*, 27(3), 50–54. <https://doi.org/10.31210/spi2024.27.03.08>.